

Innholdsliste

Innholdsliste	1
Arbeids- og sosialdepartementet	2
Resultatområde 73 Sosiale tjenester	2
73.1 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen	2
73.2 Sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen – formidlingstiltak og kompetanseutvikling	3
73.3 Kvalifiseringsprogrammet	4
73.4 Økonomisk rådgivning	5
73.5 Boligsosialt arbeid	6
73.6 Barn og unge	7

Arbeids- og sosialdepartementet

Resultatområde 73 Sosiale tjenester

Innledning

Fylkesmannen skal bidra til regjeringens arbeid med å redusere ulikheter, utjevne økonomiske og sosiale forskjeller og bekjempe fattigdom.

Fylkesmannens oppgaver på resultatområdet 73 Sosiale tjenester er knyttet til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen og forskrifter gitt i medhold av denne.

Kommunene har i henhold til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen ansvar for å bedre levekårene for vanskeligstilte, å bidra til sosial og økonomisk trygghet og å fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Kommunene skal sørge for at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud.

Under resultatområde 73 Sosiale tjenester skal fylkesmannen:

- bidra til god samordning mellom statlige, fylkeskommunale og kommunale tjenester og til at de ulike sektorenes fagoppdrag ses i sammenheng.
- bidra til at kommunene/NAV-kontorene ivaretar sitt ansvar på en god måte.
- ivareta brukernes rettssikkerhet gjennom tilsyn og klagebehandling.
- ta de initiativ som kreves for å bidra til gode og samordnede offentlige tjenester for brukerne under dette resultatområdet, herunder oppmuntre til bruk av individuell plan.

I 2015 skal Fylkesmannen særlig prioritere:

- Lovforståelse og lovanvendelse i samsvar med lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen,
- Tilgjengelige kvalifiseringsprogram med innhold i henhold til lovkravene.
- Samarbeid om utsatte barn og unge generelt, og om frafall i videregående opplæring spesielt

Et velfungerende partnerskap mellom kommune og stat i NAV-kontoret er en viktig forutsetning for gode og helhetlige tjenester til brukerne av arbeids- og velferdsforvaltningen. Fylkesmannen skal, som det sentrale samordningsorganet overfor kommunene på regionalt nivå, underbygge partnerskapet mellom kommunene og NAV lokalt, og gjennom samarbeid og erfaringsutveksling bidra til aktivt kommunalt medeierskap i NAV-kontorene. Både Fylkesmannen og NAV Fylke bør derfor videreføre det felles regionale samarbeidet med KS.

Både Fylkesmannen og NAV fylke har ansvar for å tilby kompetansetiltak overfor NAV-kontorene. Sammen med Arbeids- og velferdsdirektoratets standard for arbeidsrettet brukeroppfølging utgjør rundskriv for sosiale tjenester de faglige, veiledende rammene for NAV-kontorenes oppfølging av brukerne. Det er viktig at NAV-kontorenes samlede ansvar, tjenester og virkemidler ses i sammenheng i oppfølgingen av brukerne, for eksempel når det utføres en behovs- og arbeidsevnevurdering for å utløse rettigheter til kvalifiseringsprogrammet. NAV Fylke og Fylkesmannen skal i dialogen med kommunene ha oppmerksomhet mot at de brukerne som fyller vilkårene for kvalifiseringsprogram får tilbud om deltakelse. Bruken av kvalifiseringsprogrammet skal inngå i dialogen mellom NAV Fylke og Fylkesmannen.

Det vises for øvrig til Mål og disponeringsbrev 2015 til NAV Fylke.

For å iverksette målrettede tiltak og videreformidle relevant informasjon til sentrale myndigheter, er det viktig at Fylkesmannen har god kunnskap om utvikling av levekår i kommunene. Tilstanden på levekårsområdet er ulik kommunene imellom. Det er viktig at Fylkesmannen prioriterer ressursinnsatsen overfor kommuner med særlige utviklingsbehov og at tiltak inngår i en helhetlig og samlet innsats mot fattigdom lokalt. Fylkesmannen skal samordne sine virkemidler på tiltaksområder som har delvis overlappende målgrupper.

73.1 Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen

Til lov av 18. desember 2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen trådte i kraft 1. januar 2010 er det gitt 4 forskrifter: forskrift om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge, forskrift om internkontroll for kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen, forskrift om individuell plan og forskrift om kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad. Arbeids- og velferdsdirektoratet har utarbeidet rundskriv til loven og veileder til § 17.

Opplæringstilbud i sosialtjenesteloven til NAV-kontorene en løpende oppgave for Fylkesmannen. Tilbudet kan ta utgangspunkt i opplæringsopplegget som ble utarbeidet av Arbeids- og velferdsdirektoratet i samarbeid med representanter fra fylkesmennene i 2012, og tilpasses utfordringer i det enkelte fylke. Arbeids- og velferdsdirektoratet ferdigstiller vinteren 2014/15 et opplæringsprogram for nyansatte, 'Ny i NAV', som skal tilbys alle nyansatte uavhengig av om de er kommunalt eller statlig ansatt. Sosiale tjenester er en del av dette programmet, og det kan i løpet av året komme et oppdrag til fylkesmennene om at de skal bidra til innholdet i opplæringen i samarbeid med NAV Fylke.

Veileder om vedtak på tjenesten opplysning, råd og veiledning etter § 17, kom i mars 2014. Fylkesmennene skal bistå i arbeidet med implementering av veilederen.

Det kan komme endringer i lov og rundskriv i 2015 som følge av lovendringsforslag høsten 2014.

Oppdrag

Målsettinger

- NAV-kontoret skal ha tilstrekkelig kompetanse til at loven og de individuelle tjenestene blir forvaltet på en forsvarlig måte.
- Søknader om tjenester etter loven skal avgjøres etter en konkret vurdering av brukers behov, og avgjørelsen blir begrunnet og fattet i enkeltvedtak.
- Barn og unges behov skal være synlige i kartlegging, vurdering og avgjørelse om tjenester etter loven.

Oppgaver

- Holde opplæring i loven, forskrifter og rundskriv for ansatte i NAV-kontoret, og eventuelt andre ansatte i kommunen. Opplæringen skal koordineres med NAV fylke.
- Gi NAV-kontoret tilbud om faglig veiledning.
- Gjennomføre tilsyn med de sosiale tjenestene i henhold til oppdrag fra Arbeids- og sosialdepartementet og Statens helsetilsyn.
- Spre erfaringer og resultater fra tilsyn etter loven til NAV-kontor og kommunene i fylket.
- Behandle klagesaker etter loven.

Resultatkrav

- Ansatte i NAV-kontoret som forvalter og anvender loven skal ha mottatt tilbud om opplæring i loven, forskrifter og rundskriv.
- NAV-kontor og kommuner skal ha fått faglig veiledning etter behov knyttet til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.
- Tilsyn skal være gjennomført i samsvar med oppdraget fra Arbeids- og sosialdepartementet og Statens helsetilsyn.
- NAV-kontor og kommuner skal ha mottatt informasjon om erfaringer og resultater fra tilsyn.
- Minst 90 % av klagesakene som behandles og avsluttes i 2015, skal ha en saksbehandlingstid på tre måneder eller mindre.

Rapportering

- Gjennom årsrapportering (<http://arapp.fylkesmannen.no>)
- Rapportering til Statens helsetilsyn

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 0525) og kapittel 0621

Bakgrunnsinformasjon

- [Prop. 1 S \(2014-2015\) Arbeids- og sosialdepartementet med vedlegg.](#)
- [Lov av 18. desember 2009 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen](#)
- [Lov av 16. juni 2006 om arbeids- og velferdsforvaltningen.](#)
- [Forskrift av 19. november 2010 om individuell plan i arbeids- og velferdsforvaltningen](#)
- [Forskrift av 19. november 2010 om internkontroll for kommunen i arbeids- og velferdsforvaltningen](#)
- [Forskrift av 16. desember 2011 nr 1251 om sosiale tjenester for personer uten fast bopel i Norge](#)
- [Forskrift av 21. desember 2011 nr 1471 om kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad](#)
- [Rundskriv av 22. juni 2012 til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen](#)
- Rundskriv A- 1/2014 Statlige veiledende retningslinjer for utmåling av stønad til livsopphold [https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/rundskriv-a-12014---statlige-veiledende-retningslinjer-for-okonomisk-stonad-2015/id2356559/Veileder til § 17 i sosialtjenesteloven. Hvordan fatte vedtak på tjenesten opplysning, råd og veiledning?Ot.prp. nr. 103 \(2008-2009\), Om lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen](https://www.regjeringen.no/nb/dokumenter/rundskriv-a-12014---statlige-veiledende-retningslinjer-for-okonomisk-stonad-2015/id2356559/Veileder%20til%20%24%2017%20i%20sosialtjenesteloven.%20Hvordan%20fatte%20vedtak%20p%C3%A5%20tjenesten%20opplysning,%20r%C3%A5d%20og%20veiledning?Ot.prp.nr.103(2008-2009),%20Om%20lov%20om%20sosiale%20tjenester%20i%20arbeids-%20og%20velferdsforvaltningen)
- [Ot.prp. nr. 103 \(2008-2009\), Om lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen](#)
- [Utviklingsavtale mellom Arbeidsdepartementet og KS for partnerskapet stat-kommune om NAV-kontorene av 22.08.2012.](#)

73.2 Sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen – formidlingstiltak og kompetanseutvikling

Fylkesmannen skal utforme og gjennomføre kompetanse-, utviklings- og formidlingstiltak innenfor de sosiale tjenestene, samt informere kommunene om tilskuddsordningene og stimulere kommuner med behov til å søke. Kompetansetiltakene skal ta sikte på å styrke integreringen og utviklingen av de sosiale tjenestene i NAV-kontorene og bidra til at tjenestene er samordnet med øvrige kommunale tjenester utenfor kontorene. Et viktig ledd i kompetanseutviklingen er å bidra til at erfaringer fra lokale/kommunale forsøk blir spredt, slik at flere kan ha nytte av erfaringene.

Fylkesmannen og NAV fylke har et felles ansvar for at kompetansetiltak rettet mot NAV-kontorene samordnes. Dette gjelder særlig satsinger med delvis overlappende målgrupper, som for eksempel tiltak på området arbeid, psykisk helse og rus, kvalifiseringsprogrammet, boligsosialt arbeid, tiltak mot frafall i videregående skole opplæring og tiltak for utsatte barn og unge. Et flertall av fylkene har utarbeidet en felles kompetanseplan for arbeidet. Dette er en hensiktsmessig måte å koordinere arbeidet på. Kompetanseaktivitetene må også sees i sammenheng med den enkelte kommunes kompetanseaktiviteter rettet mot NAV-kontoret.

Oppdrag

Målsettinger

- NAV-kontoret skal ha god veiledningskompetanse og kompetanse på sosiale tjenester
- NAV-kontoret skal ha tilstrekkelig kompetanse til å kunne gi brukerne koordinerte tjenester.

Oppgaver

Fylkesmannen skal

- Iverksette kompetansehevende tiltak gjennom opplæring og faglige nettverk for samarbeid på tvers av ansvarslinjene sammen med NAV fylke, og sikre at tiltakene er samordnet.
- Utarbeide felles kompetanseplan med NAV fylke, der det er hensiktsmessig.
- Delta i utformingen og gjennomføringen av viktige kompetanse- og utviklingsløp i NAV der sosiale tjenester inngår, knyttet til Langsiktig plan for styrking av oppfølgingsarbeidet i NAV.
- Følge med på og anvende data om levekårsutviklingen i fylket og i kommunene.
- Samarbeide med NAV Fylke om å etablere og følge opp samarbeidsavtaler med universitetene og høyskolene når det gjelder innhold i studietilbud og eventuelle lokale forsøks- og utviklingstiltak.
- Fylkesmannsembetene i Rogaland, Sør-Trøndelag, Østfold og Buskerud skal, i samarbeid med NAV fylke og utvalgte høyskoler og universiteter, iverksette og gjennomføre forsøket «Praksis- og kunnskapsutvikling i NAV-kontorene».

Resultatkrav

- Aktuelle data for å følge levekårsutviklingen i fylket og i de enkelte kommunene er analysert.
- Alle kompetansetiltak som retter seg mot NAV-kontoret er blitt samordnet med NAV fylke og kommunens egne tiltak.
- Fylkesmannen har deltatt i sentrale kompetanse og utviklingsprosesser i NAV.
- Tildelingen av de ulike tilskuddene på ansvarsområdet er vurdert opp mot kommunenes utfordringer og eventuelle andre tilskudd som tildeles kommunen.
- Fylkesmannen har deltatt sammen med NAV fylke i det fylkesvise samarbeidet med universitetene og høyskolene.

Rapportering

- Gjennom årsrapportering (<http://arapp.fylkesmannen.no>)

Finansiering

Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel (kap. 0525) og delfinansiert over kapittel 621 i Prp 1 S Arbeids- og sosialdepartementet.

Bakgrunnsinformasjon

- [Rundskriv H-2143 \(2004\) Retningslinjer for fylkesmannens samordning av statlig styring av kommunesektoren](#)
- [St. prp nr. 46 \(2004-2005\) Ny arbeids- og velferdsforvaltning](#)
- [Ot.prp.nr.47 om lov om arbeids- og velferdsforvaltningen](#)
- [St.meld. nr. 9 \(2006-2007\) Arbeid, velferd og inkludering](#)
- [Nasjonal strategi for kvalitetsforbedring i sosial- og helsetjenesten...og bedre skal det bli! \(2005-2015\)](#)
- [Standard for arbeidsrettet brukeropfølging](#)
- [Stein Langeland, Eva Herud og Sille Ohrem: Fattigdom og levekår i Norge – status 2013. NAV-rapport 1-2014.](#)
- [Unni Beate Grebstad \(red.\): Sosialhjelp og levekår i Norge. Statistiske analyser. 130:2012. Statistisk sentralbyrå.](#)
- [Oppfølgingsplan for arbeid og psykisk helse \(2013-2016\).](#)

73.3 Kvalifiseringsprogrammet

Kvalifiseringsprogrammet er et viktig tiltak for å bekjempe fattigdom og fremme overgangen til arbeid. Kvalifiseringsprogrammet (KVP) retter seg mot personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne. Det dreier seg i stor grad om personer som ellers vil være avhengig av økonomisk sosialhjelp som hovedinntektskilde over lengre perioder.

Målet med programmet er å bidra til at den enkelte blir i stand til å komme i hel- eller deltidsarbeid og beholde arbeid over tid. Gjennom et individuelt tilrettelagt program med tett oppfølging er målsettingen å fremme overgang til arbeid, fremme sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet for den enkelte.

NAV Fylke og Fylkesmannen skal i dialog med kommunene ha oppmerksomhet mot at de brukerne som fyller vilkårene for kvalifiseringsprogrammet får tilbud om deltagelse. Bruken av kvalifiseringsprogrammet skal inngå i dialogen mellom NAV Fylke og Fylkesmannen.

Oppdrag

Målsettinger

- Alle som har rett til kvalifiseringsprogram skal få tilbud om program
- Innhold i kvalifiseringsprogram skal være tilpasset den enkeltes behov og forutsetninger.
- Individuelt tilpassede program skal ha ønsket effekt med hensyn til overgang til arbeid.
- Kvalifiseringsprogrammet skal ses i sammenheng med de øvrige sosiale tjenestene og NAVs og kommunens virkemidler.
- Kvalifiseringsprogrammet skal være godt forankret hos NAV-leder og hos politisk og administrativ ledelse i kommunen.

Oppgaver

- Fylkesmannen er hovedkontakt for kvalifiseringsprogrammet på fylkesnivå.
- Fylkesmannen er pådriver overfor NAV-kontorene slik at brukere som fyller vilkår om program får tilbud om deltakelse.
- Fylkesmannen skal stimulere kommuner som ikke i tilstrekkelig grad har tilbudt brukerne KVP, til å satse på kvalifiseringsprogrammet.
- Fylkesmannen skal formidle kunnskap, oppfordre til bruk av tilsynsrapporter, tilby kompetansehevede tiltak og gi råd og veiledning til ledere og ansatte i NAV-kontorene.
- Fylkesmannen skal bidra til å sikre kvalitativt gode og individuelt tilpassede programmer ved å:
  - utvikle og videreføre kompetanseutviklingstiltak rettet mot ansatte i NAV-kontor.
  - opprette og videreutvikle faglige nettverk som arena for erfaringsutveksling og kompetanseutvikling.
- Fylkesmannen skal bidra til å styrke forankringen av kvalifiseringsprogrammet hos politisk og administrativ ledelse i kommunen gjennom dialog.

Resultatkrav

- Kommuner med få deltakere i KVP skal ha fått tilbud om råd og veiledning for å bidra til at brukere som har rett til KVP får tilbud om deltakelse.
- Fylkesmannen har arrangert/bidratt til å arrangere kompetansehevede tiltak som kurs, konferanser, møter, nettverkssamlinger og erfaringsamlinger som tilbud til alle NAV-kontorene.
- Erfaringer fra tilsyn har blitt systematisk brukt i KVP-arbeidet.
- Fylkesmannen har ved behov gitt bistand/råd og veiledning til det enkelte NAV-kontor.

Rapportering

- Gjennom årsrapportering (<http://arapp.fylkesmannen.no>)
- Rapporten skal vise hvilke kommuner som har særlige utfordringer og hvilken innsats Fylkesmannen gjør for å bedre forholdene.

Finansiering

Kvalifiseringsprogrammet finansieres gjennom ordinær rammebevilgning til kommunene. Finansiering over kapittel 621 i Prop 1 S Arbeids- og sosialdepartementet.

Bakgrunnsinformasjon

- Lov av 18. desember 2009 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (§§ 29 – 40)
- [Forskrift 21. desember 2011 nr 1471 om kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad](#)
- [Ot.prp. nr. 70 \(2006-2007\) - Om lov om endringer i sosialtjenesteloven og i enkelte andre lover](#)
- [Arbeids- og velferdsdirektoratets nettsider om kvalifiseringsprogram](#), nav.no
- [Rundskriv av 22. juni 2012 til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen](#).
- [Stein Langeland, Eva Herud og Sille Ohrem: Fattigdom og levekår i Norge – status 2013. NAV-rapport 1-2014. \(Eget kapittel om KVP\)](#)
- Relevante Afi-rapporter på http://www.afi-wri.no/modules/trykksak/project_list.asp

73.4 Økonomisk rådgivning

Økonomisk rådgivning i offentlig regi, herunder utenrettslig gjeldsrådgivning, er et tilbud til personer med betalingsproblemer. Tilbudet er et redskap for å inkludere dem i normale sosiale prosesser. Mange av NAV-kontorenes brukere kan ha behov for økonomisk rådgivning. Dette kan knyttes til håndtering av egen økonomi, som betaling av regninger med mer. For enkelte brukere er gjeld en stor del av problemkomplekset.

Økonomisk rådgivning skal bidra til at enkeltpersoner og den enkelte husstand får kontroll over sin private økonomi. Her skal fylkesmannen sikre informasjon og bevissthet om økonomisk rådgivning, herunder utenrettslig gjeldsrådgivning, og bidra til kompetanseutvikling og god kvalitet på rådgivningen i NAV-kontorene og hos andre aktører i kommunene. Fylkesmannens arbeid med økonomisk rådgivning skal sees i sammenheng med de øvrige innsatsområdene.

Fylkesmannsembetene i Oslo og Akershus, Hordaland og Sør-Trøndelag har et ansvar for å bistå samtlige embeter med kompetansehevede tiltak.

Oppdrag

Målsettinger

- NAV-kontoret og kommunen skal ha god informasjon og bevissthet omkring økonomisk rådgivning, herunder utenrettslig gjeldsrådgivning.
- NAV-kontoret og kommunen skal ha gode økonomiske rådgivningstjenester.
- NAV-kontoret og kommunen skal gi økonomisk rådgivning til rett tid når brukerne har tilkjennegitt et behov.

Oppgaver

Fylkesmannen skal:

- Tilby, samt gjennomføre grunnkurs og videregående kurs i økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning. (Direktoratet vil utarbeide og tilby oppfølgingskurs innen utløpet av 1. tertial 2015).
- Være aktiv pådriver for fagnettverk/faglige fora, herunder arrangere egne fagsamlinger.
- Gi råd til sentrale myndigheter om utviklingstrekk i tjenestefeltet.
- Informere om økonomisk rådgivning, herunder utenrettslig gjeldsrådgivning og formidle erfaringer fra forsøk og utviklingstiltak overfor ansatte i NAV-kontoret og kommunen for øvrig.

- Samarbeide for og være en pådriver for å gjøre økonomirådgivningstelefonen 800GJELD kjent.
- Arbeide for å skape et tettere samarbeid med namsmenn om økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning i kommuner og NAV-kontor.

Resultatkrav

- Kommuner som vil kunne ha nytte av interkommunalt samarbeid med formål å styrke tjenestetilbudet er kartlagt, og bistand er tilbudt.
- Grunnkurs og videregående kurs i økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning er blitt gjennomført.
- Det er initiert og/eller gjennomført en eller flere samlinger i fagnettverket, herunder egne fagsamlinger.
- Oppdatert status om kommunenes arbeid med økonomisk rådgivning (herunder utenrettslig gjeldsrådgivning) foreligger.
- Erfaringer fra lokale og nasjonale tiltak som gjøres på området er blitt formidlet og spredt.

Rapportering

Gjennom årsrapporteringen skal det redegjøres for hvordan oppdraget er gjennomført, om hvilke kommuner som har særlige utfordringer og hvilken innsats fylkesmannen gjør for å bedre forholdene.

Finansiering

Finansiert over kapittel 621 i Prop 1 S Arbeids- og sosialdepartementet.

Bakgrunnsinformasjon

- [Lov av 18. desember 2009 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen \(§17 opplysning, råd og veiledning\).](#)
- [Rundskriv av 22. juni 2012 til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.](#)
- [Veileder om hvordan det skal fattes vedtak på tjenesten opplysning, råd og veiledning etter § 17 i loven.](#)
- [Lov om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner \(Gjeldsordningsloven\) av 17. juli 1992 nr. 99.](#)
- [Oppdragsrapport nr. 12. 2010. Christian Poppe, SIFO. Interkommunalt samarbeid om økonomisk rådgivning.](#)
- [Oppdragsrapport nr. 4. 2010. Christian Poppe, SIFO. 800GJELD.](#)

73.5 Boligsosialt arbeid

Det boligsosiale arbeidet skal sikre at vanskeligstilte får mulighet til å leve og bo selvstendig og sikre varige botilbud. Det boligsosiale arbeidet skal også bidra til å fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltagelse i samfunnet. Tjenestemottakere som ikke klarer å ivareta sine interesser på boligmarkedet, skal sikres individuell plan og vedtak på tjenestene.

Fylkesmannen skal sammen med Arbeids- og velferdsdirektoratet bidra i arbeidet med å forebygge og bekjempe bostedsløshet og sammen med Arbeids- og velferdsdirektoratet forvalte tilskudd til boligsosialt arbeid.

Tiltak for å redusere bruk av midlertidige botilbud og tiltak for ungdom, yngre voksne og barnefamilier med lavinntektsproblemer skal spesielt prioriteres i 2015. Fylkesmannen bes om å målrette embetets arbeid ut mot kommuner som har de største boligsosiale utfordringene og mot kommuner som mottar tilskudd.

Informasjon om den praktiske forvaltningen av øremerkede tilskudd i boligsosialt arbeid gis i eget brev fra Arbeids- og velferdsdirektoratet. Enkelte av embetene vil bli invitert til å delta i forsøksprosjekter knyttet til videreutdanning i boligsosialt arbeid m.m.

Fem departementer har samlet vedtatt en ny nasjonal boligstrategi (2014-2020) hvor seks direktorater er ansvarlige for å iverksette strategien på statlig nivå. Strategien skisserer tre innsatsområder: 1. Alle skal ha et godt sted å bo 2. Alle med behov for tjenester, skal få hjelp til å mestre boforholdet 3. Den offentlige innsatsen skal være helhetlig og effektiv. Fylkesmannen skal sammen med Arbeids- og velferdsdirektoratet, Helsedirektoratet, Barne- ungdoms- og familiedirektoratet, Integrerings- og moderniseringsdirektoratet, Kriminalomsorgsdirektoratet og Husbanken bidra i arbeidet med å sikre at målene i strategien nås. Tiltak rettet mot barnefamilier og unge skal ha en særlig prioritet i arbeidet.

Oppdrag

Målsetting

- Kommunen og NAV-kontoret skal ha god kompetanse på boligsosialt arbeid.
- Kommunen og NAV-kontoret skal ha gode tjenester for å forebygge og bekjempe bostedsløshet i kommunen.

Oppgaver

Fylkesmannen skal:

- Sammen med Arbeids- og velferdsdirektoratet forvalte øremerkede tilskudd til boligsosialt arbeid i tråd med gjeldene regelverk og søknadskriterier. Tilskuddet skal i størst mulig grad ses i sammenheng med andre statlige tilskudd.
- Følge opp og veilede kommunene som har mottatt boligsosialt tilskudd for å sikre forankring, framdrift og faglig kvalitet, samt videreføring etter endt tilskuddsperiode.
- Følge opp og veilede kommuner som har store boligsosiale utfordringer som ikke mottar tilskudd. Dette for å sikre overgang fra midlertidige botilbud til varige boliger og god faglig kvalitet i oppfølgingstjenestene.
- Utarbeide og gjennomføre tiltak som bidrar til å øke den faglige kompetansen for ansatte som arbeider med boligsosialt arbeid, i samarbeid med Husbankens regionskontor.

- Sikre koordinering og samordning av sektorovergrepene oppgaver og virkemidler på tvers av fagområdene, jf. Ny nasjonal strategi (2014-2020) «Bolig for velferd»
- Gjennomføre kompetanseutviklende tiltak i samarbeid med nasjonale og regionale kompetansemiljøer på fagområdet, og bidra til felles fagutvikling og samhandling mellom nivåer og sektorer.

Resultatkrav

- Boligsosialt tilskudd er forvaltet i tråd med regelverk og søknadskriterier og søknadene er vurdert opp mot andre aktuelle tilskuddsordninger.
- Kommuner som får tilskuddsmidler er fulgt opp og veiledet. Spesielle utfordringer som avdekkes gjennom rapportering fra kommunene skal møtes med tiltak.
- Fylkesmannen har god oversikt over utviklingstrekk innen boligsosiale utfordringer i fylket på bakgrunn av relevant statistikk på fagområdet.
- Kommuner som har store boligsosiale utfordringer er kartlagt, og nødvendige tiltak er iverksatt.
- Det er gjennomført kompetansehevede tiltak i samarbeid med Husbanken.

Rapportering

Det skal rapporteres om gjennomførte aktiviteter på området, type bistand som er gitt til kommunene, resultater kommunene har oppnådd og utfordringer kommunene står overfor. Angi antall kommuner og beskriv type tiltak. Se rapporteringskrav under pkt. 73.2.

Finansiering

Finansiert over kapittel 621 i Prop 1 S Arbeids- og sosialdepartementet.

Bakgrunnsinformasjon

- Meld. St. 17 (2012-2013) Byggle- bu –leve
- [Rundskriv U-10/2002 Boligsosialt arbeid og bistand til å mestre et boforhold](#)
- [Lov av 18. desember 2009 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.](#)
- [Rundskriv av 22. juni 2012 til lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.](#)
- [Nasjonal strategi for boligsosialt arbeid \(2014 – 2020\) «Bolig for velferd»](#)
- [Forskrift av 19. november 2010 om individuell plan i arbeids- og velferdsforvaltningen](#)
- [Meld St. 6 \(2012-2013\) En helhetlig integreringspolitikk.](#)

73.6 Barn og unge

Fylkesmannen skal bidra til et godt oppvekstmiljø for barn og unge. Fylkesmennene skal sikre intern samordning av arbeidet for barn og unge innad i embetet, innen fagområdene barnehage, opplæring, barnevern, helse og sosiale tjenester. Fylkesmannen skal være pådriver for at kommunene utvikler et helhetlig og samordnet tilbud til utsatte barn og unge og deres familier. Med utsatte barn og unge menes barn og unge med høy risiko for å utvikle problemer som kan lede til manglende kompetanseoppnåelse i skolen og framtidig marginalisering fra utdanning og arbeidsliv. Dette gjelder spesielt barn og unge utsatt for flere eller alvorlige risikofaktorer. Eksempler på risikofaktorer er levekårsutfordringer, sosiale problemer, helseutfordringer, vanskelig hjemmesituasjon og språkutfordringer

Barnehage og skole har et bredt samfunnsmandat hvor inkludering av hele mangfoldet av barn og unge er et overordnet prinsipp. Tilpasset opplæring skal ligge til grunn for all virksomhet i grunnopplæringen.

Fylkesmannen skal gjennom sin rolle som samordningsorgan bistå kommunene med å videreutvikle og styrke kommunenes innsats på feltene barn og unge, med fokus på tverrsektoriell samhandling som bidrar til et helhetlig og samordnet tjenestetilbud til utsatte barn, unge og deres familier.

Nærmere informasjon om fylkesmannens rolle vedrørende oppfølging og veiledning av kommuner som har fått tilskudd til å forebygge og bekjempe barnefattigdom vil gis i eget brev fra Arbeids- og velferdsdirektoratet. Direktoratet vil invitere fylkesmannen til samarbeid om regionale nettverks- og erfaringskonferanser for kommuner som mottar slike tilskudd. Direktoratet vil komme tilbake til hvilke embeter det vil være aktuelt for.

Oppdrag

Målsettinger

- Innsatsen rettet mot oppfølging av utsatte barn og unge skal være godt samordnet og understøtte målet om tidlig innsats, økt gjennomføring i videregående opplæring, godt og individuelt tilpasset utdanningsløp og sosial mobilitet.
- NAV-kontorene skal ha god kompetanse og kunnskapsbasert praksis i oppfølgingen av utsatt ungdom.
- Kommunene skal ha god kunnskap om barnefattigdom.
- NAV-kontorene skal ha styrket barneperspektivet i saksbehandlingen.

Oppgaver

Fylkesmannen skal:

- Se sine sektoroppdrag overfor utsatte barn og unge i sammenheng. Embetets aktiviteter overfor kommuner og fylkeskommunen bør koordineres slik at det bidrar til bedre samhandling og systematisk samarbeid mellom tjenestene lokalt i oppfølgingen av utsatte barn og unge. Arbeidet skal ses i sammenheng med Regjeringens mål om økt gjennomføring i videregående opplæring og etablering av et tettere samarbeid mellom barnevern,

helsestasjons- og skolehelsetjenesten, barnehage, skole og NAV. Individuell plan er et virkemiddel på individ- og systemnivå. Likelydende oppdrag er gitt fra Kunnskapsdepartementet, Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet.

- Følge med på og anvende data om levekårsutviklingen for barn og unge i fylket og i kommunene.
- Forvalte øremerkede tilskudd til å forebygge og bekjempe barnefattigdom. Nærmere informasjon gis i eget brev fra Arbeids- og velferdsdirektoratet.
- Følge opp og veilede kommuner som har mottatt tilskudd til å forebygge og bekjempe barnefattigdom, herunder også NAV-veileder i videregående skole, for å sikre forankring, framdrift og faglig kvalitet, samt videreføring etter endt tilskuddsperiode, herunder bistå tilskuddskommuner som ønsker å utarbeide handlingsplaner.
- Tilby NAV-kontorene støtte til utviklingsprosesser med utgangspunkt i lokale behov blant annet ved å benytte resultater og erfaringer fra relevante forsøk og utviklingstiltak.
- Sette i verk kompetansehevende tiltak og legge til rette for erfaringsutveksling om oppfølging av utsatt ungdom for NAV-kontorene, i samarbeid med NAV fylke.
- Ta initiativ overfor kommuner med utfordringer når det gjelder levekårssituasjonen for barn og unge. Vurdere behovet for større satsinger i fylket.
- Benytte erfaringene fra tilsyn og klagesaker i tilskuddsforvaltningen og i utviklingsarbeid rettet mot kommunene og NAV-kontorene.

Resultatkrav

- Arbeidet med Fylkesmannens oppgaver på området utsatte barn og unge er organisert på en slik måte at sektoroppdragene ses i sammenheng.
- Ha gjennomført koordinert innsats mot kommuner og fylkeskommuner, særlig der det er avdekket mangelfullt samordnet tjenestetilbud for utsatte barn og unge.
- Fylkesmannen har god oversikt over utviklingstrekk blant utsatte barn og unge i fylket og benytter KOSTRA-tall, Ungdata og folkehelseprofiler og annen relevant statistikk på fagområdet.
- Alle kommuner som ønsker det, har fått tilbud om støtte til utviklingsprosesser med utgangspunkt i lokale behov.
- Kommuner som får tilskuddsmidler og/eller ønsker å utarbeide en handlingsplan, har fått tilbud om opplæring og oppfølging med sikte på god kvalitet i arbeidet og sikre forankring og videreføring etter prosjektslutt.
- Fylkesmannen har ved behov tatt initiativ til satsinger for å styrke arbeidet overfor barn og unge i fylket.

Rapportering

- Årsrapporten skal inneholde en egen vurdering av i hvilken grad embetet har innfridd resultatkravet. Gi en kort omtale av tiltak som har gitt resultater på området utsatte barn og unge.
- Det skal rapporteres om gjennomførte aktiviteter på området, type bistand som er gitt til kommunene, resultater kommunene har oppnådd og utfordringer de står overfor.

Finansiering

Finansiert over kapittel 621 i Prop 1 S Arbeids- og sosialdepartementet.

Bakgrunnsinformasjon

- [Satsing på barn og ungdom – Regjeringens mål og innsatsområder i statsbudsjettet for 2014 fra Barne- og likestillings- og inkluderingsdepartementet.](#)
- [Fafø-rapport 2009:50 Aktivitet og deltakelse for fattige barn og unge. En evaluering av to statlige tilskuddsordninger](#)
- [Tone Fløtten \(red\): Barnefattigdom. Gyldendal 2009.](#) (dokumentet er ikke tilgjengelig elektronisk)
- HIO-rapport 2011 nr. 10 Barnefattigdom i et rikt land. Kunnskapsoppsummering om fattigdom og eksklusjon blant barn og unge i Norge (dokumentet er ikke tilgjengelig elektronisk)
- [Oppsøkende og utadrettet arbeid overfor ungdom utenfor opplæring og arbeidsliv. Rapport fra Barne- og likestillingsdepartementet.](#)
- Tone Fløtten og Anne Skevik Grødem: Helhetlige tiltak mot barnefattigdom. En kunnskapsoppsummering. Fafø-rapport 2014: 18.
- Reidun Føllesø (red): Gi viljen mulighet! Sluttrapport Ungdom i Svevet 2007-2010. UiN-rapport nr 12-2011 (dokumentet er ikke tilgjengelig elektronisk)
- «Inkludering av ungdom i skole eller arbeid 2», AFI): <http://www.hioa.no/Om-HIOA/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/AFI/Publikasjoner-AFI/Inkludering-av-ungdom-i-skole-eller-arbeid-2>
- [Stein Langeland, Eva Herud og Sille Ohrem: Fattigdom og levekår i Norge – status 2013. NAV-rapport 1-2014. \(Et eget kapittel om ungdom\)](#)
- [Eva Herud og Sille Ohrem Naper: Fattigdom og levekår i Norge – status 2012. NAV-rapport 1-2012. \(Et eget kapittel om barnefattigdom\).](#)
- [Jorunn Furuberg og Sigrd Myklebø: Unges tilknytning til arbeidslivet. NAV-rapport 3/2013](#)
- [Oppfølgingsplan for arbeid og psykisk helse 2013-2016](#)
- Ungdom, frafall og marginalisering, Forskningsrådet. 2013. www.forskningsradet.no
- [Torild Sandnes \(red.\): Ungdoms levekår. Statistiske analyser 136/2013 Statistisk sentralbyrå.](#)
- [Prop. 106 L \(2012-2013\), «Endringer i barnevernloven»](#)
- [Handlingsplan for forebygging av kriminalitet \(2013-2016\)](#)